Форма № 09/18
Затверджена рішенням вченої ради ІДГУ
від 30.08.2018 р., протокол № 1

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІЧНИЙ
КАФЕДРА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ, СОЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА

(назва навчальної дисципліни

освітній ступінь бакалавр
(назва освітнього ступеня)

галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
(шифр і назва галузі знань)

спеціальність 017 Фізична культура і спорт
(код і назва спеціальності)

освітня програма Фізична культура і спорт: тренерсько-викладацька діяльність

тип дисципліни обов'язкова
(обов'язкова / вибіркова / факультативна)

Ізмаїл – 2019

ПОГОДЖЕНО:
Гарант освітньо-професійної програми
доц. Ярчук Г.В.
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО:
кафедрою соціальної роботи, соціальної педагогіки та фізичної культури
протокол № 1 від 11.09.2019р.
Завідувач кафедри доц. Фурдуй С.Б.
(підпис, ініціали, прізвище)

ПОГОДЖЕНО:
Голова навчально-методичної ради педагогічного факультету
доц. Пенькова С.Я.
(підпис, ініціали, прізвище)

Розробники програми: Замашкіна Ольга Дмитрівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної роботи, соціальної педагогіки та фізичної культури

Рецензенти програми: Фурдуй Світлана Борисівна, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувачка кафедри соціальної роботи, соціальної педагогіки та фізичної культури

Іванова Дора Георгіївна, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувачка кафедри загальної педагогіки, дошкільної, початкової та спеціальної освіти

© Замашкіна О.Д. 2019
© ІДГУ, 2019

1. ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна	***Заочна***
Кількість кредитів: 4	*Лекції*:	
	20	*4*
Модулів:	*Практичні заняття*:	
Загальна кількість годин:120	-	-
Рік вивчення дисципліни за навчальним планом:1	*Лабораторні заняття:*	
	-	-
Семестр:1	*Семінарські заняття*:	
	28	*4*
Тижневе навантаження (год.): - аудиторне:4 - самостійна робота:6	*Консультації:*	
	-	-
	Індивідуальні заняття:	
Форма підсумкового контролю:залік	-	-
Мова навчання:українська	*Самостійна робота:*	
	72	*112*

2. МЕТА ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення навчальної дисципліни є система знань про етапи розвитку й актуальними проблеми інклюзивної освіти

Метою вивчення дисципліни є: ознайомлення студентів із теоретико-методологічними, нормативно-правовими та організаційно-методичними засадами інклюзивної освіти.

Передумови для вивчення дисципліни - оволодіння компетентностями, що формуються під час вивчення дисципліни: Основи філософських знань, Педагогіка, Психологія.

Міждисциплінарні зв'язки з дисциплінами: Основи філософських знань, Педагогіка, Психологія, Реабілітаційна психологія, Теорія оздоровчо-рекреаційної рухової активності

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Фізична культура і спорт. Тренерсько-викладацька діяльність».

Інформація про компетентності та відповідні їм програмні результати навчання за дисципліною

Шифр компетентності	**Компетентності**	**Шифр програмних результатів**	**Програмні результати навчання**
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК1.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	ПРН 1.	Знати нормативні акти у сфері фізичної культури і спорту; підходи до забезпечення якісного виконання завдань професійної діяльності на основі інструкцій, методичних рекомендацій, встановлених норм, нормативів, технічних умов тощо; вносити

			рекомендації щодо введення нових чи зміни існуючих вимог до якості послуг у сфері фізичної культури і спорту.
ЗК 2.	Здатність планувати та управляти часом.	ПРН 2.	Демонструвати уміння планувати, чітко формулювати цілі, застосовувати різноманітні методики, технології та практики тайм-менеджменту, які сприятимуть ефективній організації часу відповідно до особистісних та професійних потреб.
ЗК3.	Здатність спілкуватися українською мовою (усно та письмово)	ПРН 3.	Демонструвати знання професійного дискурсу; показує уміння спілкуватися українською та іноземною мовами у професійному середовищі, дотримується етики ділового спілкування; складати різні види документів, у тому числі іноземною мовою; пояснювати фахівцям і нефахівцям інформацію, ідеї, проблеми, рішення у сфері фізичної культури і спорту.
ЗК4.	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	ПРН 4.	Демонструвати уміння знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел; здійснювати комунікаційну взаємодію за допомогою соціальних мереж; систематизувати прийоми створення, збереження, накопичення та інтерпретації даних з використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.
ЗК 5.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	ПРН 5. ПРН 17.	Демонструвати готовність до освоєння нового матеріалу та вміння оцінювати себе критично; поглиблення базових знань з допомогою самоосвіти; вміти представити і оцінити власний досвід та аналізувати й застосовувати досвід колег. Описувати особливості розвитку фізичної культури і спорту в різні історичні періоди у світі та Україні; аналізувати процес становлення та розвитку спорту, олімпійського руху та

			олімпійської освіти на міжнародному та національному рівнях.
ЗК 8.	Навички міжособистісної взаємодії.	ПРН 6. ПРН 13.	Демонструвати ефективну співпрацю в команді співробітників окремих суб'єктів сфери фізичної культури і спорту; володіти навичками оцінювання непередбачуваних проблем у професійній діяльності й осмисленого вибору шляхів їх вирішення, нести відповідальність за результати своєї професійної діяльності; дотримуватися етичних норм ділового спілкування та поведінки. Демонструвати знання організації діяльності та забезпечування ефективного управління окремими суб'єктами сфери фізичної культури і спорту, здійснювати підприємницьку діяльність у сфері фізичної культури і спорту, використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар.
ЗК12.	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	ПРН 7.	Діяти соціально відповідально та свідомо; приймати рішення на підставі сформованих ціннісних орієнтирів і гуманістичних ідеалів, розуміння концепції сталого розвитку людства.
Фахові компетентності (ФК)			
ФК 2.	Здатність використовувати під час навчання та виконання професійних завдань базові знання з теорії та методики фізичного виховання та спортивної підготовки	ПРН 12. ПРН 14	Пояснювати принципи засоби та методи фізичного виховання населення; інтерпретує теорію навчання рухових дій; описувати методики розвитку рухових якостей; визначати форми організації занять у фізичному вихованні. Застосовувати систему знань із загальної теорії і методики спортивної підготовки, пояснює принципи, засоби та методи спортивної підготовки; інтерпретувати теорію навчання рухових дій
ФК3.	Здатність до загальної орієнтації у застосуванні основних теоретичних	ПРН 11.	Демонструвати знання сучасної класифікації діагностичних підходів до оцінки здоров'я та

	положень та технологій оздоровчо-рекреаційної рухової активності.		використовувати сучасні методи діагностики індивідуального та громадського здоров'я; організовувати заходи щодо залучення різних груп населення до здорового способу життя.
ФК10.	Здатність використовувати під час навчання та виконання професійних завдань базові знання із загальної теорії здоров'я та здатність до інтегрування знань про принципи, шляхи та умови ведення здорового способу життя.	ПРН 11.	Демонструвати знання сучасної класифікації діагностичних підходів до оцінки здоров'я та використовувати сучасні методи діагностики індивідуального та громадського здоров'я; організовувати заходи щодо залучення різних груп населення до здорового способу життя.
ФК 11.	Здатність використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар	ПРН 2.	Демонструвати уміння планувати, чітко формулювати цілі, застосовувати різноманітні методики та знаряддя, технології та практики тайм-менеджменту, які сприятимуть ефективній організації часу відповідно до особистісних та професійних потреб
ФК12.	Здатність здійснювати організацію діяльності з використанням різних видів та форм рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя, зокрема, зі спортивного туризму й орієнтування за топографічними картами та іншими засобами навігації.	ПРН 15.	Демонструвати знання теоретичних засад використання рухової активності людини під час дозвілля для збереження здоров'я, зокрема, спортивного туризму й орієнтування на місцевості; проводить оцінку рухової активності; складає план кондиційного тренування; розробляти та організовувати фізкультурно-оздоровчі заходи для різних груп населення.
ФК 14.	Здатність розв'язувати практичні проблеми за невизначених умов в окремих напрямах фізичної культури і спорту	ПРН 4.	Демонструвати уміння знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел; здійснювати комунікаційну взаємодію за допомогою соціальних мереж; систематизувати прийоми створення, збереження, накопичення та інтерпретації даних з використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.

Матриця відповідності компетентностей результатам навчання за дисципліною

Шифр компетентності	Результати навчання			
	Знання	**Уміння**	**Комунікація**	**Автономність та відповідальність**
ЗК1.	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.	Застосовувати нормативні акти у сфері фізичної культури і спорту; підходи до забезпечення якісного виконання завдань професійної діяльності на основі інструкцій, методичних рекомендацій, встановлених норм, нормативів, технічних умов тощо;	Вносити рекомендації щодо введення нових чи зміни існуючих вимог до якості послуг у сфері фізичної культури і спорту.	Вчитися упродовж життя і вдосконалювати з високим рівнем автономності здобуті під час навчання знання.
ЗК 2.	Здатність планувати та управляти часом.	Демонструватиме планування, чітко формулювати цілі, застосовувати різноманітні методики, технології та практики тайм-менеджменту, які сприятимуть ефективній організації часу відповідно до особистісних та професійних потреб.	Здійснювати планування, чітко формулювати цілі, застосовувати різноманітні методики, технології та практики тайм-менеджменту.	Відповідати сучасним вимогам до ефективної організації часу відповідно до особистісних та професійних потреб.
ЗК3.	Здатність спілкуватися українською мовою (усно та письмово	Уміння професійного дискурсу; спілкуватися українською мовою у професійному середовищі, складання різних видів документів	Дотримуватися етики ділового спілкування.	Відповідати сучасним вимогам до організації навчального процесу.
ЗК4.	Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.	Уміння знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел; здійснює комунікаційну взаємодію за допомогою соціальних мереж; систематизація	Уміння пояснювати фахівцям і нефахівцям інформацію, ідеї, проблеми, рішення у сфері фізичної культури і	Зберігати, накопичувати та інтерпретувати дані з використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій для

		прийомів створення.	спорту.	виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень
ЗК 5.	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.	Уміння аналізувати розвиток фізичної культури і спорту в різні історичні періоди у світі та Україні; процес становлення та розвитку спорту, олімпійського руху та олімпійської освіти на міжнародному та національному рівнях.	Уміння запроваджувати становлення та розвиток спорту, олімпійського руху та олімпійської освіти	Відповідати сучасним вимогам до організації професійної діяльності
ЗК 8.	Навички міжособистісної взаємодії.	Уміння співпрацювати в команді співробітників окремих суб'єктів сфери фізичної культури і спорту;. Уміння забезпечування ефективного управління окремими суб'єктами сфери фізичної культури і спорту.	Уміння оцінювати непередбачувані проблеми у професійній діяльності й осмислювати вибір шляхів їх вирішення	Відповідати за результати своєї професійної діяльності, дотримується етичних норм ділового спілкування та поведінки
ЗК12.	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	Діяти соціально відповідально та свідомо	Розуміти концепції сталого розвитку людства.	Приймати рішення на підставі сформованих ціннісних орієнтирів і гуманістичних ідеалів.
ФК 2.	Здатність використовувати під час навчання та виконання професійних завдань базові знання з теорії та методики фізичного виховання та спортивної підготовки	Інтерпретує теорію навчання рухових дій; описує методики розвитку рухових якостей; визначає форми організації занять у фізичному вихованні.	Уміє пояснити принципи, засоби та методи фізичного виховання населення	Обирати засоби збереження життя, здоров'я та захисту людей в професійній сфері

ФК3.	Здатність до загальної орієнтації у застосуванні основних теоретичних положень та технологій оздоровчо-рекреаційної рухової активності.	Застосовувати знання сучасної класифікації діагностичних підходів до оцінки здоров'я та використання сучасних методів діагностики індивідуального та громадського здоров'я;	Уміти організовувати заходи щодо залучення різних груп населення до здорового способу життя.	Обирати засоби збереження життя, здоров'я та захисту людей в професійній сфері
ФК10.	Здатність використовувати під час навчання та виконання професійних завдань базові знання із загальної теорії здоров'я та здатність до інтегрування знань про принципи, шляхи та умови ведення здорового способу життя.	Демонструвати знання сучасної класифікації діагностичних підходів до оцінки здоров'я та використовувати сучасні методи діагностики індивідуального та громадського здоров'я; життя.	Демонструвати навички професійного спілкування про принципи, шляхи та умови ведення здорового способу життя.	Організовувати заходи щодо залучення різних груп населення до здорового способу
ФК 11.	Здатність використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар	Уміти ефективно використовувати спортивні споруди, спеціальне обладнання та інвентар відповідно до особистісних та професійних потреб	Демонструвати уміння планувати, чітко формулювати цілі, застосовувати різноманітні методики та знаряддя, технології та практики	Відповідати за результати своєї професійної діяльності, дотримується етичних норм ділового спілкування та поведінки
ФК12.	Здатність здійснювати організацію діяльності з використанням різних видів та форм рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя, зокрема, зі спортивного туризму й	Використовувати рухової активності людини під час дозвілля для збереження здоров'я, зокрема, спортивного туризму й орієнтування на місцевості; проводить оцінку рухової активності.	Складати план кондиційного тренування.	Розробляти та організовувати фізкультурно-оздоровчі заходи для різних груп населення.

	орієнтування за топографічними картами та іншими засобами навігації			
ФК 14.	Здатність розв'язувати практичні проблеми за невизначених умов в окремих напрямах фізичної культури і спорту	Уміти знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел;	Демонструвати готовність для виконання професійних завдань та прийняття професійних рішень.	Здійснювати комунікаційну взаємодію за допомогою соціальних мереж; збереження, накопичення та інтерпретації даних з використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій

4. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви модулів / тем	Кількість годин (денна форма навчання)							Кількість годин (заочна форма навчання)						
		Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Аудиторні	Лекції	Семінарські (практичні)	Лабораторні	Консультації	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
1.	Тема 1 Інклюзивна освіта як модель соціального устрою	6	2	4	-	-	-	10	1	1	-	-	-	-	10
2.	Тема 2 Інклюзія – стратегія міжнародного та українського законодавства	10	4	6	-	-	-	10	1	-	1	-	-	-	16
3.	Тема 3 Передумови для забезпечення успішної інклюзії. Роль батьків у впровадженні інклюзивної освіти	6	2	4	-	-	-	10	1	-	1	-	-	-	16
4.	Тема 4 Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання	10	4	6	-	-	-	10	2	1	1	-	-	-	18
5.	Тема 5 Індивіду-альний навчальний план та його складові	8	4	4	-	-	-	10	2	1	1	-	-	-	18
6.	Тема 6 Сутність і завдання оцінюван-	8	4	4	-	-	-	10	1	1	-	-	-	-	16

	ня навчальних досягнень учнів з особливими потребам														
Проміжний контроль		-	-	-	-	-	-	4	-	-	-	-	-	-	4
Разом:		48	20	28	-	-	-	72	8	4	4	-	-	-	112

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни за темами

Тема 1 Інклюзивна освіта як модель соціального устрою

Становлення інклюзивної освіти на різних етапах розвитку суспільства. Історичне підґрунтя інклюзивної освіти. Історія спеціальної освіти і інклюзії. Наукові підходи до визначення ключових понять (інклюзія, інклюзивна освіта, інклюзивне навчання, інтеграція). Соціальна і медична моделі порушень розвитку. Основні цілі, завдання, принципи інклюзивної освіти.

Тема 2 Інклюзія – стратегія міжнародного та українського законодавства

Міжнародна політика і законодавча база інклюзивної освіти. Саламанська декларація та документи ООН і ЮНЕСКО. Освітні закони України. Сучасна освітня нормативно-правова база. Характеристика спеціальної освіти в Україні. Особливості впровадження інклюзивного навчання в Україні, ресурсні можливості спеціальної освіти. Світова тенденція у розвитку інклюзивного навчання.

Тема 3 Передумови для забезпечення успішної інклюзії. Роль батьків у впровадженні інклюзивної освіти

Характеристика складових інклюзії. Передумови успішної розбудови інклюзивного середовища. Інклюзивні школи – ефективні школи. Управління інклюзивною школою на засадах менеджменту освітніх інновацій. Застосування успішних стратегій адміністративної роботи Пристосування шкільних приміщень до потреб дітей з особливостями психофізичного розвитку. Роль педагога у впровадженні інклюзивної освіти. Співробітництво – основа роботи з батьками.

Тема 4 Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання

Корекційно-розвивальна робота та її значення у процесі навчання дітей і порушеннями психофізичного розвитку. Мультидисциплінарна команда та її діяльність в умовах інклюзивного навчального закладу. Психолого-педагогічний та соціально-психологічний супровід дітей з особливостями психофізичного розвитку в умовах інклюзивної школи. Зміст роботи практичного психолога. Курикулум навчального та корекційно-розвивального процесів. Модифікація й адаптація курикулуму.

Тема 5 Індивідуальний навчальний план та його складові

ІНП як складова курикулуму. Розробка ІНП. Підготовка та вимоги до підписання ІНП. Діяльність навчальної команди у роботі фахівців для розробки та реалізації
ІНП.

Тема 6 Сутність оцінювання учнів з особливими потребами

Завдання і функції контролю. Об’єкти, види, методи контролю. Оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими потребами. Особливості безбального оцінювання навчальних досягнень учнів. Інструментарій оцінювання. Диференційоване викладання як засіб задоволення навчальних потреб усіх учнів.

5.2. Тематика практичних занять.

Тема 1 Інклюзивна освіта як модель соціального устрою

Тема 2. Інклюзія – стратегія міжнародного та українського законодавства

Тема 3. Передумови для забезпечення успішної інклюзії. Роль батьків у впровадженні інклюзивної освіти

Тема 4. Корекційно-розвивальна робота як складова інклюзивного навчання

Тема 5. Індивідуальний навчальний план та його складові

Тема 6. Педагогічні методи досліджень у фізичній культурі і спорті.

Тема 7. Сутність оцінювання учнів з особливими потребами

5.3. Організація самостійної роботи студентів.

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин		Форми звітності
1.	Підготовка до лекційних та семінарських занять	25	35	Конспект
2	Підготовка до проміжного контролю	4	4	Модульна контрольна робота
3.	Виконання індивідуальних завдань: - підготовка доповіді; - підготовка реферату; - підготовка до презентації результатів дослідження.	 16 10 21	 22 27 24	 Доповідь Реферат Презентація
	Разом	76	112	

5.4. Тематика індивідуальних завдань

Тематика рефератів

1. Сутність та відмінність термінологічних визначень: «аномальні діти» - «діти з особливими освітніми проблемами»
2. Сегрегація, інтеграція, інклюзія – ознаки та відмінності
3. Ознаки сегрегативного та інклюзивного навчання
4. Сучасний стан підготовки до навчання дітей із відхиленнями у розвитку.
5. Стан розвитку інклюзивної освіти в країнах Європи
6. Перспективи розвитку інклюзивної освіти в Україні.
7. Шляхи реалізації українсько-канадського проекту «Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами в Україні»
8. Розвиток дефектологічної науки та практики в Україні.
9. Нормативно-правова база спеціальної освіти дітей з обмеженими функціональними можливостями.
10. Організація індивідуального навчання дітей з обмеженими функціональними можливостями у спеціалізованій загальноосвітній школі.
11. Нормативно-правова база інклюзивного навчання
12. Інклюзивна школа – осередок громади
13. Робота МПК щодо призначення індивідуальної форми навчання для дітей окремих груп даної категорії
14. Роль педагога у впровадженні інклюзивної практики
15. Матеріально-технічна база навчального закладу для роботи з дітьми обмежених можливостей
16. Кадрове забезпечення навчання дітей з особливими потребами
17. Модернізація професійної підготовки вчителя в контексті розвитку інклюзивної совіти
18. Робота соціального працівника з дітьми з особливими потребами
19. Робота практичного психолога з дітьми з особливими потребами
20. Корекційна робота з підвищення рівня психолого-педагогічної готовності вчителя до роботи в інклюзивних класах(групах)
21. Психолого-педагогічні проблеми родинного виховання дітей з особливими потребами

22. Соціальна, педагогічна і психологічна допомога сім'ї, що виховує дитину з особливими потребами
23. Громадські батьківські організації та їх роль у впровадженні інклюзивної освіти
24. Волонтерство та адвокатство батьків дітей з особливими потребами
25. Система комплексної корекційно-розвивальної допомоги дітям з особливими потребами в умовах інклюзії
26. Сутність і специфіка соціалізації дітей з обмеженими функціональними можливостями
27. Соціальна адаптація та інтеграція дітей з особливими потребами з загальноосвітню початкову школу
28. Проблеми соціалізації молодшого школяра з особливими потребами в загальноосвітньому навчальному просторі.
29. Розроблення індивідуального навчального плану
30. Особливості оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими потребами в умовах інклюзивного навчання (зарубіжний досвід)
31. Інноваційні методи перевірки знань дітей з обмеженими можливостями
32. Активізація пізнавальної діяльності окремих груп учнів під час навчання у початковій школі
33. Компетенції педагога як необхідний фактор успішного проведення корекційної роботи з дітьми з особливими потребами
34. Диференційоване викладання (змісту, процесу, кінцевих результатів) в інклюзивних класах
35. Планування процесу оцінювання для подальшого диференційованого викладання в інклюзивних класах
36. Приклади успішної практики залучення дітей з особливими освітніми потребами до інклюзивних шкіл («Case study»)

Тематика доповіді

1. Історичне підґрунтя інклюзивної освіти
2. Медична модель порушень розвитку дитини
3. Соціальна модель порушень розвитку дитини
4. Категоріальність дітей з особливими потребами.
5. Розвиток інклюзивної освіти в країнах Європи.
6. Інклюзивна освіта в Україні: стан і перспективи розвитку.
7. Освіта дітей з особливими потребами на прикладі Австрії.
8. Українсько-канадське співробітництво в галузі інклюзивної освіти.
9. Соціально-педагогічні аспекти інклюзивної освіти: за і проти.
10. Інклюзивна школа – осередок громади.
11. Педагог інклюзивної школи – кроки до вдосконалення
12. Психологічні основи впровадження інклюзивного навчання.
13. Аналіз причин необхідності впровадження інклюзивної освіти.
14. Психологічний супровід інтегрованого (інклюзивного) навчання дітей з особливими потребами.
15. Концепція розвитку дитини за Л.Виготським.
16. Особливості організації й управління інклюзивним навчальним закладом.

17. Проблема розроблення курикулуму в закордонних літературних джерелах.
18. «Case study» як приклад успішної практики інклюзивного навчання.
19. Навчально-методичне забезпечення освіти дітей з особливими потребами.
20. Використання індивідуального плану в роботі з дітьми з особливими освітніми потребами.
21. Аналіз основних компонентів індивідуального навчального плану дитини з особливими потребами.
22. Сім'я як важливий чинник попередження появи шкільної дезадаптації у дітей з особливими потребами.
23. Роль батьків у впровадженні інклюзивної освіти
24. Роль батьків у здобутті освіти дитини з особливими потребами
25. Діяльність батьківських громадських організацій в Україні та за кордоном.
26. Міфи радянської дійсності – щасливе дитинство в інтернаті.
27. Психолого-педагогічні підходи до оцінювання знань учнів з особливими освітніми потребами.
28. Психолого-педагогічні особливості критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів з тяжкими вадами мовлення.
29. Психолого-педагогічні особливості критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів з тяжкими вадами зору.
30. Оцінювання в навчальному процесі учнів з особливими освітніми потребами (зарубіжний досвід)
31. Функціональний ефект музично-терапевтичного впливу на особистість дитини з обмеженими функціональними можливостями
32. Трудова терапія в роботі з дітьми з церебральним паралічем.
33. Значення іпотерапії для дітей з особливими потребами.
34. Цінність казкотерапії в роботі з батьками дітей з особливими потребами.
35. Система забезпечення відкритої взаємодії педагога та учня в процесі педагогічної діяльності з дітьми, які мають особливі потреби
36. Оптимальні методи корекції в системі психологічної допомоги дітям з обмеженими функціональними можливостями.
37. Готовність вчителя до педагогічної діяльності з дітьми, які мають особливі потреби.
38. Методи діагностики психологічної готовності вчителя початкових класів до роботи з дітьми з обмеженими функціональними можливостями.
39. Технологія портфоліо (інклюзивна освіта). Аналіз зарубіжного досвіду.
40. Тести інтелекту і використання їх показників у педагогічному процесі (зарубіжний досвід).

6. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

6.1. Форми поточного контролю. Усна або письмова перевірка вивчення навчальних матеріалів на практичних заняттях.
6.2. Форми проміжного контролю. Модульна контрольна робота
6.3. Форми підсумкового контролю. Залік

7. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Під час поточного контролю оцінюється здатність та рівень виконання студентом завдань на практичних заняттях, результати самостійної роботи з навчальною літературою, а також якість виконання студентом індивідуального завдання у вигляді реферату та його презентації.

Модульна контрольна робота проводиться в письмовій формі та включає два теоретичні питання, відповіді на які дають можливість оцінити рівень оволодіння теоретичним матеріалом.

Зразок варіанту модульної контрольної роботи:

1. *Розвиток інклюзивної освіти в країнах Європи.*
2. *Значення іпотерапії для дітей з особливими потребами.*

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

8.1. Шкала та схема формування підсумкової оцінки

Переведення підсумкового балу за 100-бальною шкалою оцінювання в підсумкову оцінку за традиційною шкалою

Підсумковий бал	Оцінка за традиційною шкалою
90-100	зараховано
70-89	
51-69	
26-50	не зараховано
1-25	

Схема розподілу балів

Максимальна кількість балів	**70 балів** (поточний контроль) – середньозважений бал оцінок за відповіді на семінарських заняттях та виконання індивідуальних завдань, який переводиться у 100-бальну шкалу з ваговим коефіцієнтом.0,7	**30 балів** (проміжний контроль) – за результатами виконання модульної контрольної роботи
Мінімальний пороговий рівень	**35 балів** (поточний контроль)	**16 балів** (проміжний контроль)

8.2. Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень
5 балів	Оцінюється робота студента, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв’язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота студента, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов’язкову літературу, розв’язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота студента, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу,

	обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота студента, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.
0 балів	Оцінюється робота студента, який не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

8.3. Критерії оцінювання індивідуальних завдань

Вид	Максимальна кількість балів
Презентація навчального матеріалу	5
Доповідь	5
Реферат	5

Критеріями оцінювання доповіді є вміння студента стисло визначати ключові позиції, які викладені у проблематики обраної теми.
Оцінювання реферату здійснюється за такими критеріями: самостійність та оригінальність дослідження, виконання поставлених автором завдань, здатність здійснювати узагальнення на основі опрацювання теоретичного матеріалу та відсутність помилок при оформленні цитування й посилань на джерела.
Критеріями оцінювання презентації є її відповідність змісту доповіді студента за матеріалами дослідження та оригінальність візуального представлення.

8.4. Критерії оцінювання модульної контрольної роботи.
Критерії оцінки успішності відповідають навчальній програмі й найбільш важливим вимогам до знань студентів: відповіді повинні бути повними, логічними, доказовими.

Максимальна кількість балів за відповідь на 1 питання складає 15 балів. Критеріями оцінювання є: повнота відповіді, здатність критичного аналізу теоретичного матеріалу, вміння наводити аргументи та робити висновки.

8.5. Критерії оцінювання під час підсумкового контролю

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного та проміжного контролю.

9. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби для демонстрування презентацій (ноутбук, проектор), веб-сервіс Google Classroom.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базова:

1. Білозерська І.О. Деякі аспекти формування батьківської компетентності у родинах, що мають дітей з порушеннями розвитку// Психолого-педагогічний супровід навчання дітей з порушеннями розвитку. - К.- 2010.
2. Будяк Л.В. «Інклюзивне навчання в сільському загальноосвітньому закладі». - Черкаси, 2010.
3. Діти з особливими потребами у школі: Психолого-педагогічний супровід/ Ольга Романова та ін..- К.: Шкільний світ, 2011.- С.22-36.

4. Іванова І.Б. Соціальна робота з людьми з особливими потребами: навч.посіб. для студ. вищ. навч.закл./ І.Б. Іванова.- К.: Задруга, 2011.- 416с.
5. Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навчально-методичний посібник/ Кол. авторів: Колупаєва А.А., Софій Н.З., Найда Ю.М та ін./ За заг. ред. Даниленко Л.І. – К.: 2007.- 128 с.
6. Инклюзивное образование. Выпуск 1. – М.: Центр «Школьная книга», 2010.- 272 с.
7. Колупаєва А.А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи. Монографія.- К.: САММІТ-книга, 2008.
8. Колупаєва А.А., Савчук Л.О. Діти з особливими потребами та організація їхнього навчання. - К.: 2010.
9. Основи інклюзивної освіти. Навчально-методичний посібник/ За заг. ред. Колупаєвої А.А. - К: «А.С.К.», 2012.- 308 с.
10. Пантюк Т.І., Невмержицька О.В., Пантюк М.П. Основи корекційної педагогіки: навчально-методичний посібник. - 2-ге видання, доповнене і перероблене. - Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ, 2009.- 324 с.
11. Путівник для батьків з особливими потребами: Навчально-методичний посібник у 9 книгах / За заг. ред. Колупаєвої А.А. – К.: ТОВ ВПЦ «Літопис-ХХ».- 2010.
12. Сак Т.В. Тестування у спеціальній школі: доцільність, шляхи реалізації. Корекційна педагогіка. Вісник Української асоціації корекційних педагогів. - 2009.- № 3.
13. Саламанская декларация. Рамки действий по образованию лиц с особыми потребностями, принятые Всемирной конференцией по образованию лиц с особыми потребностями: доступ и качество. Саламанка. Испания, 7-10 июня 1994 г.-К., 2000.
14. Софій Н.З., Найда Ю.М. Концептуальні аспекти інклюзивної освіти/ Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навчально-методичний посібник/ Кол. Авторів: Колупаєва А.А., Софій Н.З., Найда Ю.М., та ін./ За заг. ред. Даниленко Л.І.- К.: 2007.- 128 с.
15. Спеціальна педагогіка: Понятійно-термінологічний словник. - Луганськ: Альма-матер, 2003.- 436 с.

Допоміжна:

1. Абетка соціального педагога. – Харків: Основа, 2011. – 235 с.
2. Алексєєва В., Кострица Л. Технології соціальної роботи з дезадаптивними дітьми та молоддю. – К.: Шкільний світ, 2012. – 120 с.
3. Білозерська І.О. Реалізація компетентнісної парадигми у роботі з батьками дітей з порушеннями психофізичного розвитку// Особлива дитина: навчання і виховання. – Дефектологія.- № 4.- К.-2011.
4. Бондар В. Інклюзивне навчання як соціально-педагогічний феномен/ Віталій Бондар // Рідна школа.- 2011.- № 3 (березень).- С.10-14
5. Василькова Ю.В. Методика и опыт работы социального педагога: 2-е изд.: Уч. пос. – М., 2011. – 160 с.
6. Жаровцева Т.Г. Неблагополучна сім'я: своєрідність, проблеми, педагогічна підтримка. – Одеса, 2011. – 220 с.
7. Закон України «Про охорону дитинства. Зміни, внесені згідно Указа Президента України від 30.12.11. - //Освіта, 01.01.2012 р.
8. Кисилева М.В. Арт-терапия в практической психологии и социальной работе: Уч. пос. – Санкт-Петербург: Речь, 2011. – 336 с.
9. Колупаєва А. Інклюзивна освіта в теорії і практиці діяльності школи/ А.Колупаєва, Н.Софій, Ю.Найда, Л.Даниленко // Директор школи. - 2011.- № 7 (631), лютий, С.17-22.
10. Колупаєва А. Нормативне забезпечення інклюзивного навчання/ А.Колупаєва, Н.Софій, Ю.Найда, Л.Даниленко// Директор школи. - 2011.- № 9 (633, березень.- С.26-31.
11. Колупаєва А., Софій Н., Найда Ю. Інклюзивне навчання: партнерські стосунки з родинами/ Алла Колупаєва, Наталія Софій, Юлія Найда, Лідія Даниленко// Директор школи.- 2011.- № 10 (634), березень.- С.20-25.
12. Колупаєва А. Організація діяльності інклюзивної школи/ А.Колупаєва, Н.Софій, Ю.Найда, Л.Даниленко// Директор школи. - 2011.- № 8 (633), березень.- С.21-28.

13. Колупаєва А. Особливості управління інклюзивною школою/ А.Колупаєва, Н.Софій, Ю.Найда, Л.Даниленко// Директор школи. - 2011.- № 11 (635), березень.- С.23-28.
14. Мостецька О. Сучасні методи навчання математики у спеціальній школі / О.Мостецька // Дефектолог. - 2011.-№ 10 (58).- С.57-59.
15. Положення про спеціальні класи для навчання дітей з особливими освітніми потребами у загальноосвітніх навчальних закладах// Директор школи. - 2011.- № 5-6, лютий .- С.37-39.
16. Хоружа Л.Л. Етичний розвиток педагога: Навч. пос. – К., 2012. – 205 с.

Інформаційні ресурси

Закон України «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії» //zakon.rada.gov.ua
2. Закон України «Про загальнодержавну програму «Національний план дій щодо реалізації Конвенції ООН про права дитини» на період до 2016 р.»
http//zakon.nau.ua
3. Закон України «Основи законодавства України про охорону дитинства» - http: // zakon.rada. gov.ua
4. Сайт Верховної Ради України (www. zakon.rada.gov.ua)
5. Сімейний кодекс України // zakon.rada.gov.ua
6. Державна соціальна служба для сім'ї, дітей та молоді – http: /www.dessm.gov.ua
7. Служба захисту дітей – режим доступу: http: / www children-ukraine.org
8. Діти України www.children.edu-ua.net
9. Єдність дітей www.kidsunity.org
10. Особливе дитинство www.osoboedetstvo.ru
11. Сайт для батьків www.defectolog.ru
12. Дорога в світ www.dorogavmir.ru
13. Форум батьків особливих дітей www.kid.ru
114. Психологічний центр Адалін www.adalin.mospsy.ru